

Zlatý roh

ZPRAVODAJ OBCE STARÉ MĚSTO POD SNĚŽNÍKEM

BŘEZEN 1998

ČÍSLO 3

2 Kč

PROJEKT "ROZVOJ OBLASTI KRÁLICKÉHO SNĚŽNÍKU"

Území Králického Sněžníku patří mezi významné i když ne příliš rozsáhlé přírodní oblasti na česko-polském pomezí. Soustřeďuje se zde celá řada zájmových střetů, které se významně promítají i do komplikovaného sociálně-ekonomického rozvoje regionu. Velký podíl na této situaci má osamocená a do značné míry izolovaná poloha území, daná jeho morfologií, vedením státní hranice i vzdáleností od dopravních tepen vyššího významu.

Relativně malý rozsah oblasti a její rozčlenění do dvou státních teritorií si jednoznačně vyžadují nalézat společná česko-polská řešení využití území, a to i proto, že lze předpokládat velmi rozdílné názory na využití celé oblasti v blízké budoucnosti, lze očekávat i rozdílné přístupy k výsledným řešením využití obou stran území. Na polské straně se počítá s poměrně intenzivním rekreačním využitím. Na české straně se rozvíjí diskuze mezi zastánci zvyšování ochrany přírody celého masivu, směřující k omezování jeho návštěvnosti, a zastánci posilování ekonomického rozvoje celého regionu.

Z uvedených pohledů na celou oblast Králického Sněžníku není zřejmé, který přístup k využívání území je žádoucí, navíc řada neshod mezi oběma póly je výsledkem úzce profesních přístupů, které jsou formulovány zřejmě i bez znalosti širších souvislostí a dostatečného pochopení argumentů druhé strany. Prvořadým úkolem při přípravě strategie je shromažďování a analyzování jednotlivých postojů a názorů k rozvoji oblasti a posouzení míry jejich oprávněnosti.

Zpracování rozvojové strategie je prvotní a startovací činností, která umožní podrobně formulovat další, konkrétní programové kroky při řešení rozvoje regionu. Proto se v úterý 10. února 1998 v kanceláři vedoucího referátu regionálního rozvoje Okresního úřadu Ústí nad Orlicí sešli zástupci OkÚ Ústí n. Orl., OkÚ Šumperk a dotčených měst a obcí k zahájení prací na projektu. Byla ustavena řídicí skupina, ve které jsou zástupci Města Králíky, Obce Staré Město pod Sněžníkem, Euroregionu Glacensis, OkÚ Šumperk a OkÚ Ústí nad Orlicí. Vedením řídicí skupiny byl pověřen ing. Milan Zeman, vedoucí RRR OkÚ Ústí nad Orlicí.

Účastníci jednání se shodli, že projekt by měl vycházet z nejširší navrhované územní varianty, t. j. hranice dotčené oblasti by tvořily: Travná hora, Holý vrch nad Kronfelzovem, Dvorský vrch nad Šléglovem, Habartice, Hanušovice, údolí Moravy po Červený Potok, Králíky, silnice Mladkovské sedlo - Miedzylesie - Bystrzyca Klodska - Waliszów, Konradów, Ladek Zdrój, Bialska dolina, Travná hora. Takto vymezený region Králického Sněžníku představuje území o ploše cca 400 km², ve kterém trvale bydlí kolem 15.000 obyvatel (bez sídel na hraniční linii). Se sídly na hraniční linii pak asi 30.000 trvale bydlících obyvatel, z toho česká část představuje 11.000 obyva-

Z OBSAHU

- Ze zasedání obecní rady
- Hasiči hodnotili
- Naděje na záchranu památek umírá poslední
- Pohledy do minulosti
- Společenská kronika
- Poděkování
- Skupina THE STUARTS BAND z NĚMECKÉ REPUBLIKY ve Starém Městě
- Místní knihovna ve Starém Městě v roce 1997
- Počasí v lednu 1998
- Kino Staré Město pod Sněžníkem

tel. Po diskuzi byla tato varianta rozšířena ještě o celá správní území Branné, Vikantic, Jindřichova, Hanušovic, Malé

Moravy a Králík. Celou oblast lze z hlediska rozvoje pojmout jako oblast se špatnou dopravní dostupností, upadajícím zemědělstvím a neustálé se zvyšující nezaměstnaností. Města a obce mají nízkou vybavenost, chybí infrastruktura pro vznik nových podnikatelských aktivit. Byl zaznamenán odliv mladých, zejména odborně a vysokoškolsky vzdělaných obyvatel.

Zájmové území Králíckého Sněžníku je něco mezi CHKO a rezervací. Byla navržena Národní přírodní rezervace s tím, že oblast bude plnit i rekreační funkci pro pěší turistiku a cykloturistiku. Pokud se týká zimní rekreace, kvůli svahovým sesuvům půdy bude možná jen v okrajových částech. Je nutné respektovat chráněnou oblast podzemní akumulace vod, v jižní části území pak i přírodní park. Je třeba podporovat rozvoj záchytných center v podhůří a turistiku ve vrcholových partiích usměrňovat připravenými turistickými trasami, aby nedošlo k devastaci krajiny. V podhůří je po likvidaci státních statků nutno zabezpečit hospodaření soukromých zemědělců, vybudovat malý průmysl, turisticky prodávat územní zvláštnosti a zajímavosti. Bylo navrženo vyhlásit Staroměstsko jako přírodní park s vytypovanými lokalitami na vybudování moderních sjezdovek rozptýlených v prostoru, přiměřených parametrů, s parkovišti a s odpovídajícím vybavením, s minimálními negativními dopady na přírodní prostředí.

Samotný proces realizace programu není možný bez aktivní spoluúčasti místních struktur, zejména pak obcí. To proto, že míra ztotožnění představitelů samosprávy s uvedeným programem předurčuje úspěšnost výsledného řešení. V obecním zastupitelstvu bývají osobnosti, které zároveň do značné míry zastupují klíčové zájmové skupiny v obci (obyvatelstvo, podnikatelé a další subjekty). Proto v průběhu února zrealizují jednotlivé obce a města, jichž se projekt dotýká, schůzky se svými polskými partnery. Poté se uskuteční vstupní jednání všech zainteresovaných sídel v Hanušovicích. V roce 1998 se předpokládá vynaložit na přípravné práce na projektu finanční prostředky ve výši 100 tis. korun. S ohledem na finanční možnosti jednotlivých subjektů se doporučuje v této záležitosti jednat s Ministerstvem pro místní rozvoj ČR s tím, aby podíl na vynaložených peněžních prostředcích byl rozdělen v poměru MMR 40 %, OkÚ Šumperk 30 % a OkÚ Ústí nad Orlicí 30 %.

Ze zasedání obecní rady dne 9.2.1998

- 1) Vzhledem k tomu, že rozpočet obce není doposud schválen, žádá Základní škola Staré Město o poskytnutí zálohy 300 tis. Kč na provoz školy a školní stravovny na měsíc únor. Obecní rada souhlasí s vyplacením zálohy s tím, že tato částka bude odečtena od stanoveného příspěvku pro ZŠ z rozpočtu obce.
- 2) Obecní rada schválila příspěvek ve výši 300,- Kč pro Veteran muzeum v Rapotíně na likvidaci povodňových škod.
- 3) Obecní rada nesouhlasí s prominutím poplatku Divadelnímu souboru ŠOK za pronájem Kulturního domu na III. divadelní maškarní bál, který se uskuteční v pátek 13.3.1998. Jedná se o komerční akci. OR schválila Divadelnímu souboru ŠOK finanční příspěvek ve výši 3.000,- Kč na výrobu kulís, rekvizit, kostýmů a pod. OR schválila Divadelnímu souboru ŠOK bezplatné užívání jeviště a klubovny v Kulturním domě každý pátek od 19.00 do 21.00 hodin, pokud se v KD nebude pořádat nějaká jiná akce.
- 4) Část nájemníků z domů č. 402, 403 a 404 v sídl. Budovatelů žádá o povolení k nainstalování měřičů tepla na vlastní náklady. Obecní rada bere žádost na vědomí. K tomuto problému je nutné zajistit další informace, poté budou nájemníci o závěrech zpraveni a bude zajištěna firma, která provede montáž a bude zabezpečovat i odečty tepla.
- 5) Obecní rada doporučuje nákup digitálního přijímače televize Prima pro hlavní stanici kabelové televize ve Starém Městě v ceně asi 37 tis. korun.
- 6) O půjčku na opravu bytu v rámci Programu poskytování státních půjček na opravy bytového fondu určeného pro obce postižené záplavami mají zájem čtyři obeslané rodiny a mimo ně ještě jedna rodina navíc. Obecní úřad připraví návrhy smluv, aby je mohlo schválit obecní zastupitelstvo.
- 7) Starosta obce seznámil členy OR s průběhem prvních jednání s Českou spořitelnou o poskytnutí úvěru na koupi areálu Moravolenu a s návrhem splátkového kalendáře úvěru.

Nejschůdnější a nejjednodušší je získání úvěru od České spořitelny. Další jednání stále probíhají, také s jinými bankovními institucemi.

- 8) Ligna a. s. Staré Město nabízí od 1.4.1998 provozování linek pravidelné autobusové dopravy, rozšířené o další spoje. Obecní rada bere nabídku na vědomí. Pokud si a. s. Ligna vyřídí licenci, může se o provozování autobusové dopravy dále jednat.
- 9) Starosta obce informoval členy OR o průběhu jednání starostů obcí postižených loňskými červencovými záplavami s předsedou Senátu p. Pithartem. Ve dnech 4., 5. a 6.2.1998 bylo do Senátu pozváno na 600 starostů k předání pamětních listů. Starosta tlumočil poděkování za odstraňování následků povodní spolupracovníkům, členům obecní rady a obecního zastupitelstva a dalším.
- 10) Nejvýznamnějším staroměstským podnikům byla předána internetová nabídka Nadace pro rozvoj podnikání TRADENET na zboží a služby ze zahraničí.
- 11) P. Kamp podal informaci o výroční valné hromadě Sboru dobrovolných hasičů.

HASIČI HODNOTILI

V sobotu 31. ledna se konala výroční valná hromada místní jednotky Sboru dobrovolných hasičů, která je v okrese zařazena do 4. okrsku (Hanušovice - Staré Město - Branná) a která je klasifikována jako jednotka II. třídy, což je nejvyšší možné zařazení pro organizace dobrovolných hasičů. Schůze se zúčastnilo 24 členů, 3 zástupci vyšších orgánů, zástupce starosty obce p. Jiří Kamp a řídil ji p. Hubert Kouřil st.

Zprávu o činnosti za rok 1997 přednesl velitel jednotky p. Horst Krobot. Kladně hodnotil zapojení většiny členů do záchranných akcí v době červencových povodní (717 hod.), činnost družstva mladých hasičů, které vedou Hubert Kouřil ml. a Lenka Řezníčková, a to, že do údržby hasičské techniky se v uplynulém roce zapojilo více členů, než v minulých letech. Svědčí to o stoupající aktivitě ve sboru. Dále hodnotil výjezdy jednotky ke třem zásahům - 4.8. malý požár na Paprsku, 22.8. požár kravína v Pustých Žibřido-

vicích a 27.11. požár kůlny v Kunčicích.

Zpráva Mladých požárníků, kterou přednesl Hubert Kouřil ml., hodnotila především přípravu mladých na celostátní hru Plamen včetně nešťastné neúčasti na okresním kole v Žadlovicích, kam pro poruchu na požární Avii Grafitových dolů nedojeli. Jménem všech třinácti mladých v ní H. Kouřil také poděkoval správci naší fary za propůjčení místnosti pro činnost skupiny.

Z plánu činnosti na tento rok zaujala především problematika dokončení nové hasičské zbrojnice, v současné době pro tyto účely rekonstruované z výměníkové stanice v sídlišti Budovatelů, kde budou mít naši hasiči i tolik potřebnou klubovnu. Přítomní hosté kpt. ing. M. Žajtlík, velitel okresního záchranného sboru, a p. Fr. Ambrož, zástupce Okresního výkonného výboru SDH Šumperk, poté předali třem našim organizacím SDH Staré Město, Nová Seninka a Kunčice čestná uznání a pamětní medaili "Za nezištný zásah a obětavou pomoc při likvidaci následků povodní". Stejně uznání obdrželi i p. Hubert Stanzel, Jaroslav a Josef Rohoňovi, Emil Vogel, Petr Baďura, Horst Krobot, Miloslav Bíloš, Petr Štangel, Josef Štěpaník, Hubert Kouřil st. i ml., Vilém Vogel st., Jan Sojka, Petr Kumberg, Radek Malý, Martin Man, Martin Michalčák, Jiří Irimičuk a Milan Kiš. Kromě těchto uznání za pomoc při povodních obdržel SDH Staré Město od Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska prostřednictvím okresního výboru diplom a medaili "Za příkladnou práci". Z poměrně bohaté diskuse, ve které vystoupil s poděkováním všem dobrovolným hasičům v obci i zástupce starosty p. Kamp a ve které se např. kriticky hodnotila i úroveň odborného tisku či stoupající výše členských příspěvků, je třeba zaznamenat ohlasy ing. Žajtlíka a předsedy 4. okrsku Sboru dobrovolných hasičů p. Milana Jégla na práci mladých požárníků. "Je třeba vidět nejenom odbornou stránku věci, ale ocenit i velký výchovný význam této činnosti, která formuje u dospívající mládeže správné morálně volní a charakterové vlastnosti a má šanci je odvést od všeho nedobrého, co se dnes u mladé generace objevuje - od drog, násilí, destrukce hodnot", řekl m. j. p. Jégl a vyzval vedení SDH i zástupce obce k větší pomoci této skupině mladých. Jako delegáti byli na okresní konferenci zvoleni p. H. Kouřil st. a M. Krobot. V závěrečném slově vyjádřil velitel naší jednotky SDH politování, že se jejich valné hromady nezúčastnil nikdo

z pozvaných zástupců místních hospodářských i obchodních organizací, kterým chtěl nejen poděkovat za finanční pomoc pro práci SDH v uplynulém roce, ale také s nimi projednat možnosti další spolupráce, která je pro další zkvalitňování činnosti SDH nezbytná.

Za pozvání na valnou hromadu děkuje hasičům kronikář obce.

Na požádání SDH a po konzultaci s p. Krobotem zaznamenal

□ V. Černý

NADĚJE NA ZÁCHRANU PAMÁTEK UMÍRÁ POSLEDNÍ

Chátrající památkově chráněný dům č. 105 ve Školní ulici či č. 25 přímo na náměstí ve Starém Městě, vydaný napospas přírodním živlům, upomíná na novátorskou metodu takzvané samovolné demolice, v minulosti často uplatňovanou. Naneštěstí i současná doba skýtá příhodné klima pro zkázu kulturních hodnot. Stačí, aby se k nim soukromý vlastník choval stejně lhostejně jako kdysi vlastník kolektivní. Před zkázou je pak nedokáže uchránit ani zápis

v seznamu státem chráněných nemovitých kulturních památek.

Zásah do vlastnických práv je v revoluční době samozřejmě těžko představitelný, zejména ze strany státu - kdyby začal vyvlastňovat neudržované památky, neskončil by znárodněním chátrajících továren? Děs z návratu starých pořádků je silnější než obava o architektonické chlouby obce. Hořekovat nad jejich smutným osudem ale není nic platné, je potřeba se rozhodnout: buď je nechat docházet jako hrdý důkaz vítězství kapitalismu bez přívlastků, nebo podniknout kroky k jejich záchraně. A to znamená do živelného běhu či neběhu věci zasáhnout.

Na tom, že stav těchto domů je ostudný, se shodují historici, radní i zástupci státní správy. Úředníci, kteří mají péči o stavební památky v náplni práce, zatím nad řešením patové situace krčí rameny, protože objekty jsou soukromým majetkem. Památkáři tvrdí, že jsou bezmocní. Mohou na neutěšený stav upozorňovat, mohou ho sledovat, ale to je bohužel všechno.

Současné zákony mohou snad do jisté míry zabránit majitelům památek v jejich aktivním ničení, proti devastující nečinnosti však těžko něco zmožou. Dosavadní zkušenosti kromě toho nenasvědčují, že by soudní procedury byly s to předběhnout děš, vítr a mráz. Nehledě k tomu, že pokud majitel na opravu prostě nemá peníze, ani soud je z něho nevysoudí. Jediná možnost je začít s ním jednat a nabídnout mu pomoc, zamožejmž výměnou za závazky, které patříčnou údržbu objektu zaručí i v budoucnu. Z pohledu občana, kterému na osudu památek záleží, by jednání měly jeho jménem vést příslušné obecní nebo státní instituce. To ale neznamená, že by k úspěchu neměla přispět také veřejnost. Přinejmenším tím, že se bude o osud budov trvale zajímat.

Po roce 1989 nám byla dána velká míra svobody. Svoboda má ovšem dva konce: na jedné straně velké možnosti, na druhé velká zodpovědnost. Ten, kdo získal památkově chráněné domy, pochopil svobodu právě jen z hlediska toho prvního konce. Vůbec nepochopil zodpovědnost, kterou vůči památce má. Asi nikde jinde na světě není možné, aby někdo takto nakládal se svěřeným objektem. Je totiž absurdní, aby člověk ničil vlastní majetek. Nejrozumnější a nejmravnější by zřejmě bylo, kdyby majitelé domy co nejrychleji předali do rukou tomu, kdo se o ně postará.

□ TOP

Pohledy do minulosti

39. ČÁST

Osídlení Staroměstské kotliny po druhé světové válce neprobíhalo nijak masově. Z hlášení místní stanice SNB k 15. lednu 1946, tedy 8 měsíců po skončení války, víme, že ve Starém Městě kromě 1813 občanů německé národnosti, z nichž většina měla být v tomto roce odsunuta, bylo pouze 431 nových českých osídlenců včetně 171 dětí. Jejich skladba navíc neodpovídala potřebám života obce - hlášení uvádí m. j. 73 živnostníků a řemeslníků, ale jen 9 dělníků (4 muži, 5 žen). V okolních obcích byla situace ještě horší. Jen ve Špičklavicích (dnes Nová Seninka) bylo asi 14 až 15 nových rodin z valašské Seninky, ve Stříbrnicích také asi 12 až 14 rodin, v ostatních obcích však bylo osídlení velmi slabé - v Chrásticích asi 4 až 5 rodin, v Kunčicích asi 6 rodin a ostatní obce Hynčice, Štěpánov a Malé a Velké Vrbno na tom byly ještě hůře.

Za této situace bylo urychlené do-
sídlení vesnic po odsunu Němců ve 3.

čtvrtletí 1946 naléhavou nutností. Nejpočetnější skupinou nových osídlenců se tak v té době staly rodiny Slováků reemigrovaných z Rumunska. Přišly na Staroměstsko v letech 1947 - 1951, usadily se především v okolních obcích a teprve jejich příchodem končí prvá etapa osídlení našeho regionu. Ve snaze zaznamenat i jejich osudy v minulosti i v poválečné historii naší obce, domluvil jsem setkání s těmi, kteří přišli mezi prvními - manželi Albertovými z Chrástic a panem Moravčíkem ze Starého Města.

Stejně jako většina ostatních, kteří na Staroměstsko přišli, i oni pocházejí z obce Valea Ungurului v severozápadním Rumunsku, asi 50 - 60 km východně od dnešního hraničního Oradea. Když se před padesáti lety v době svého mládí rozhodovali pro návrat do ČSR, byli už asi šestou generací Slováků, která se v této části Evropy narodila. Jejich předkové sem přišli ze Slovenska

na přelomu 18. a 19. století. Tehdy byl ovšem tento kraj jihovýchodním koutem Rakouska-Uherska a byl součástí Velkoknížectví Sedmihradského. Součástí Rumunska se tato oblast stala až po 1. světové válce. Paní Albertová mně vyprávěla, že asi před třemi roky dostali od příbuzných z této obce tamní okresní noviny, kde byl i článek věnovaný 200. výročí příchodu jejich předků do tohoto kraje v podhůří Karpat. Ti sem přišli tenkrát za obživou, jež jim jako kolonistům měla poskytovat půda, kterou získali po vykácení zdejších lesů a po slíbeném přepisu do jejich vlastnictví, což se také stalo.

Obec Valea Ungurului patřila do okresu Șumlov (viz mapa). Název obce podle mně znamená něco jako "maďarské údolí", podle pana Moravčíka ho ale překládali jako Slovenský Potok. Byla to zřejmě velká obec, pan Moravčík uvádí, že ve 30. letech měla 588 popisných čísel a tedy několik tisíc obyvatel. Ti však žili ve více jak deseti osadách (Kúty, Varatik, Salajka, Polanka a j.), které dohromady tuto obec tvořily. Jednotlivé osady byly od sebe dosti vzdálené, pamětníci uváděli, že některé děti chodily do školy až 7 km, z čehož lze vyvozovat, že rozloha této obce byla asi stejná jako je dnešní naše Staroměstsko.

Byla to obec jednoznačně zemědělská. Převážnou část obyvatelstva tvořily zemědělské rodiny. Za těch šest generací od příchodu se zpočátku ekonomicky a tedy i sociálně poměrně vyrovnaná struktura obce přece jen změnila a v době mládí mých pamětníků zde žili jak drobní domkáři s výměrou kolem 3 ha, tak i velcí sedláci s 50 a více ha polí. Většinu obyvatel však tvořili i nadále střední rolníci s 10 - 20 ha půdy. Skoro každá zemědělská usedlost vlastnila také jeden či více hektarů lesa. Pan Moravčík pocházel z patnáctihektarového hospodářství. Na polích pěstovali obilí, kukuřici, brambory, konopí, len, zeleninu, slunečnici na olej a krmnou řepu pro dobytek. Chovali obvykle 4 krávy, pár volů a koní, několik kusů mladého dobytka, prasata a kolem třiceti ovcí. Obilí mleli ve mlýnech v okolí - nejbližší byly vzdálené 10 a 20 km. V nich se také

Česi a Slováci v Rumunsku, čítajte!

Podľa dohody, ktorú uzavrela vláda Československej republiky s vládou knížovstva rumunského o presídlení Slovákov a Čechov z Rumunska do Československa prišla do Rumunska Československá presídľovacia komisia.

Aké je poslanie komisie?

Oboznámiť vás s obsahom tejto dohody, informovať vás o možnostiach a spôsoboch presídlenia, povedať vám, čo vás v Československej republike čaká, vykonať rúpis Slovákov a Čechov, ktorí sa chcú presťahovať z Rumunska do Československej republiky.

Kto sa môže hlásiť na presťahovanie?

Každý, kto hovorí slovenskou alebo českou rečou, každý, kto je slovenského alebo českého pôvodu.

Kde sa môžete prihlásiť?

1. Československej presídľovacej komisii v Oradea - Mare, alebo v jej oblasťných úradovniach v týchto mestách v Rumunsku: Oradea, Nadlac, Orșova, Gura-Humorului a Bukurešť, a u pracovníkov, ktorých vyslať Presídľovacia komisia medzi vás.

Kedy sa môžete hlásiť?
Hneď! Dnes! Neváhajte a neodkládajte!

Tiskárňa J. J. J. a spol., Nitra, Kráľova 3

Obecní zastupitelstvo při slavnostním
otevření školy v osadě Kúty.
Z archivu p. Moravčíka

lisoval slunečnicový olej, ale i olej z bukvic, které chodili hrabat do pytlů ve svých lesích. Vše pro život potřebné si tedy vyprodukovali doma. Chleba se většinou pekl dvakrát týdně, plátno tkali doma na stavech a nadbytečné měnili na trzích za sukno na šaty. Svetry, ponožky, přikrývky, ale i pytle pro hospodářství si vyráběli také doma. Boty se většinou kupovaly, doma se šily jen tzv. filcáky z ovčí vlny. Jemnější lněné výrobky protkávali bavlnkou, kterou kupovali na trzích či v obchodech. Nejbližší byly v městě Borod vzdáleném cca 10 km od středu obce. Vedla tam prašná cesta většinou lesem. Nejvíce tam kupovali sůl, cukr, petrolej a zápalky. Nejbližší železniční stanice Vada byla vzdálena asi 15 km. Elektřina v obci zavedena nebyla, obilí se mlátilo v mlátičkách poháněných buď žentourem na koňský pohon nebo dieselovým motorem - nafty bylo i v tomto koutě Rumunska dostatek a byla poměrně levná. Pro potřebu obyvatel byli ve vesnici i potřební řemeslníci - kovář, švec, krejčí, truhlář, koželuh. Veškeré práce v hospodářství si vykonávali členové rodiny sami. Jen ti největší sedláci zaměstnávali čeledíny a děvečky, tady v Rumunsku se jim říkalo "služky a sluhové". Bydleli na statku a statkáři je zaměstnávali celoročně. Kromě toho si ale na nárazové zemědělské práce - senoseč, žně, sklizeň brambor - zjednávali na výpomoc domkáře, kteří u nich pracovali za deputát, nebo za náhradní práci se strojem a potahem, či za peníze. Při tom platilo pravidlo, že např. za

jeden den práce s potahem byl domkář povinen odpracovat tři dny ruční práce, ale se stravou. Za provedení výmlatu těmto drobným rolníkům sedláci většinou uplatňovali pravidlo odvodu 10 % úrody ze sklizně. Zaznamenat bych měl snad i to, jak se stavělo. Cihly se odnikud nevozily, ale místo toho si stavebník zjednal skupinu Cikánů a ti mu vyrobili cihly přímo na místě z domácí suroviny. Pobýli na statku několik týdnů, cihly formovali do vlastních forem, při mísení hlíny nohama pomáhaly i jejich děti. Dřevo na vypálení si dodal sedlák sám ze svého lesa, ty zde byly převážně bukové. A pak už zbývalo jen převzít hotové výrobky. Názory na jejich kvalitu se obvykle lišily a tak při tom bývalo "docela veselo". Práce to ale bývala hodně namáhavá a cikánské rodiny si svou mzdu opravdu zasloužily.

Uprostřed obce byla fara, kostel a jednotřídní škola. V ní se vyučovalo slovensky a to i v případě, že učitelem byl Čech, který sem přišel z některé české vesnice na jihu v Temešském Banátu. Obec si musela jak školu, tak i faru a kostel stejně jako všechny obecní cesty sama udržovat. Platila i svého učitele. Veškeré náklady se pochopitelně přenášely na občany. Rodiče se tedy podíleli na provozu školy jak finančně, tak i materiálně. Samy děti také pomáhaly, a to i jak ve škole, tak při úklidu fary či, kostela. Školní docházka byla prý devítiletá, ale nebyla povinná - od šesti do patnácti let mohl každý chodit do školy. Chodilo se ale většinou jen v zimě, když nebyly zemědělské práce. Preferovalo se vzdělávání chlapců, ti chodili přece jen častěji než dívky, z nichž některé nechodily do školy vůbec, protože se musely starat o mladší sourozence a konat už od mala jednoduché domácí práce. Počet dětí v rodině byl na dnešní poměry poměrně vysoký, pět až šest dětí bylo zcela běžným průměrem. V období

mezi válkami ve škole však dětí postupně přibývalo a na počátku 30. let bývalo někdy ve třídě až 110 dětí. To bylo samozřejmě už neúnosné a tak obecní zastupitelstvo rozhodlo v r. 1933 postavit další školu v osadě Kúty (viz foto) a začátkem války pak další školu ve Varatiku. Problémy byly s nemocnými. Nejbližší lékař byl až v Borodu a muselo se jít k němu, do obce ani za nemocnými nezajížděl. Další lékaři byli až v okresním městě Šumlov.

Práce bylo v zemědělské vesnici dost po celý rok. Přesto si i tady její obyvatelé dokázali život zpestřit a zpříjemnit. Přispívaly k tomu i různé církevní svátky, kromě Vánoc a Velikonoc slavili i Svátky svatodušní, Boží tělo a ještě i jiné další. Nejvíce se těšili na různé poutě. Během roku jich bylo několik, chodilo se na ně procesím ("na Šurany, na Hutu, do Siplaku"). Největší pouť byla vždy v okresním Šumlově, to se vždy rozezněly poutní zvony, které bylo slyšet na více jak 10 km. Na poutě se vycházelo už v sobotu odpoledne a na půli cesty se přespalo. Doma slavili pouť na sv. Štěpána 20. srpna. To byl největší svátek v obci.

Pak přišla válka. Ale o tom až příště.

□ V. Černý, kronikář.

V textu uváděný Šumlov je zřejmě totožný se Simleul Silvaniei na mapě z roku 1950. Obec Valea Ung. se nachází zela asi 5mm jihozápadně. (Měřítko mapy je 1:3 700 000.)

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Životní jubilea v březnu

70 let

Jaroslav Baďura 29.3.1928 Staré Město, Jesenická 28

75 let

Anežka Dašková 2.3.1923 Staré Město, Horní 319

František Lysák 9.3.1923 Staré Město, Fučíkova 96

Jubilantům přejeme do dalších let mnoho zdraví, štěstí a spokojenosti.

Narozené děti

Kristýna Baďurová 22.1.1998 Staré Město, Budovatelů 403

Přejeme klidné a šťastné prožití dětství!

P O D Ě K O V Á N Í

V pátek 30. ledna 1998 se konal dětský maskarní bál, který pořádala školní družina spolu s Kulturním domem. Chtěla bych poděkovat všem, kteří se podíleli na jeho uskutečnění.

Na tombolu přispěli:

- ☞ Marie Fatureová - Cukrárna
- ☞ Grafitové doly s. r. o. Staré Město
- ☞ Alžběta Jonáková
- ☞ Marie Kampová - Ubytování, Potraviny
- ☞ Olga Kampová - Pečení pečiva
- ☞ PhMr. Petr Kokeš - Staroměstská lékárna
- ☞ Jitka Matoušová - Koloniál Bystřina
- ☞ Rostislav Nosek - Maso, uzeniny
- ☞ Přemysl Novotný - Autoškola
- ☞ Alena Schindlerová
- ☞ Eva Stöhrová - Textil, Módní doplňky
- ☞ Dušan Šímo - Truhlářství
- ☞ ing. Ladislav Trčka - PROINK, proj. a inž. kancelář
- ☞ Božena Veselá
- ☞ Alena Windová - Králická chata

Občerstvení zajišťovali:

- ☞ Dáša Divišová
- ☞ Věra Mišková
- ☞ Rudolf Šmůla

Při soutěžích pomáhali:

- ☞ Lucie Korešová
- ☞ Vendula Rogoňová
- ☞ Barbora Skopalová
- ☞ Šárka Sučanová
- ☞ Dagmar Široká
- ☞ Kamila Šmůlová

Poděkování patří i všem rodičům a prarodičům, kteří přispěli na hračky pro děti ze školní družiny.

☐ Jana Šmůlová

SKUPINA THE STUART'S BAND Z NĚMECKÉ REPUBLIKY VE STARÉM MĚSTĚ

Úplně náhodně jsme se potkali. Potřebovali půjčit zesilovač a někde sehnat místnost na natočení pár nahrávek pro svoji novou desku. A protože byli ubytovaní kousek od Starého Města a díky pochopení pana starosty Trutmana mohla tato rocková formace uskutečnit pár zkoušek v místním Kulturním domě. Na oplátku jsme se dohodli na koncertu této skupiny pro staroměstáky v sobotu 21.2. Jen začátek musel být už ve 14.00 hodin, na rockový koncert trochu netypický. Proto také více méně nízké vstupné.

Rocková skupina The Stuart's Band vznikla v roce 1993 (pod názvem Mo-fü ji zná celé Německo). Hned v roce 1994 se prosadila v hitparádě se skladbou "Reverend Max". Pak přišlo první album a docela solidní ohlasy. Jenomže v roce 1997 odchází jedna z klíčových osobností skupiny a tak nastal čas hledání. Jako trojice vystupovala skupina na festivalu v Roksille v Dánsku. S příchodem zpěváka z Velké Británie Pete Stuarta začala kapela, teď už pod jiným názvem, znovu koncertovat a také cestovat po světě. Jedna jejich zastávka byla i ve Starém Městě.

Hrají ve složení: Pete - zpěv, Kay - bicí, Henry - piano a Matti - basa. Ze svého koncertu mi udělali záznam jak na kazetu, tak na kvalitnější minidisk. Pro zájemce o tento druh muziky je jejich tvorba u mně k dispozici.

☐ V. Volný

Místní knihovna ve Starém Městě v roce 1997

Místní knihovna půjčovala v loňském roce 14 hodin týdně. Zaregistrováno je 189 čtenářů, z toho 103 jsou mladí do 15ti let. Knihovnu za uplynulý rok navštívilo 2.304 čtenářů a dosáhla 11.409 výpůjček, což je o 1.813 více než v roce 1996. Bylo zakoupeno 108 nových knih v hodnotě 12.770,- Kč a časopisy v hodnotě 591,- Kč. Na rok 1998 je předplaceno pět titulů v ceně 1.762,- Kč.

Dne 21.3.1998 se v 9.00 hodin opět uskuteční zájezd na plavecký bazén do Šumperka. Protože se minule nemohlo jet pro malou účast, snížili jsme počet lidí na 15 míst. Takže při tomto počtu se na bazén pojede. Cestovné činí 30,- Kč.

☐ V. V.

Počasí v lednu 1998

Datum	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
teplota max. °C	1,8	4,2	4,2	4,2	5,2	2,8	4,8	6,8	8,6	9,2	
teplota min. °C	-2,8	0,2	2,0	1,8	2,8	0,2	0,2	4,6	6,6	4,0	
teplota prům. °C	-1,1	1,5	2,7	2,9	2,9	1,8	2,5	5,6	7,3	5,9	
sníh v cm	-	-	-	-	-	7,0	-	-	-	-	
sluneční svit v h	-	-	0,5	2,15	1,15	-	-	-	-	-	
Datum	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
teplota max. °C	7,8	3,4	-0,2	0,4	2,8	2,8	3,8	1,2	2,4	3,2	
teplota min. °C	-2,8	-0,4	-2,0	-1,4	-2,2	-0,6	0,6	1,2	-1,0	0,0	
teplota prům. °C	0,2	0,4	-0,3	-0,5	0,8	1,1	1,9	0,8	1,2	1,3	
sníh v cm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,5	
sluneční svit v h	5,45	-	-	-	0,35	-	-	5,35	-	7,0	
Datum	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
teplota max. °C	1,8	0,8	-1,6	-0,2	-2,8	-2,4	-0,2	-2,8	-2,2	-1,6	-3,4
teplota min. °C	-1,0	-1,6	-4,8	-5,2	-7,2	-11,6	-14,6	-18,6	-9,8	-11,6	-21,2
teplota prům. °C	0,4	-0,3	-3,2	-4,1	-4,2	-7,2	-9,6	-7,8	-6,4	-6,1	-10,3
sníh v cm	1,5	6,0	5,0	4,5	4,0	4,0	4,0	4,5	5,0	8,5	11,5
sluneční svit v h	-	-	-	-	5,35	7,4	7,4	5,5	2,5	3,4	4,5

OBČANÉ STARÉHO MĚSTA!

Přijímáme objednávky
na dodávku a rozvoz uhlí
ve Starém Městě
a v okolních vesnicích.

Dodávka uhlí
bude zajištěna až
do Starého Města
vagónem,
proto bude cena
dopravného
pro odběratele nižší.

Objednávky přijímáme
na vrátnici s. r. o. STAR-
LEN, telefon: 239 101
nebo Hana Schönová,
Jesenická č. 357,
Staré Město p. Sn.

Soukromá elektroopravna

ESPRO Jeseník

provádí

ve Starém Městě a okolí

tyto opravy elektrospotřebičů

Ve Vašich bytech

- chladničky a mrazničky
- automatické pračky
- elektrické sporáky, bojler, AKU kamna

Dílensky

- klasické pračky a ždímačky
- vysavače, mixery, žehličky
- kulmy, fény
- a další elektrospotřebiče

Volejte tel.: 0645/401160

ESPRO - CHUDĚJ

Školní 52, 790 01 JESENÍK

Oznamujeme občanům, že
ve dvorním traktu

domu č. 70 na náměstí
ve Starém Městě

je od 8.12.1997 otevřena nová
prodejna

PRŮMYSLOVÉ ZBOŽÍ

Nabízený sortiment:

- * kuchyňské potřeby
- * železářské zboží
- * elektrospotřebiče

Otevřeno

pondělí až pátek

9 - 12 13 - 17

sobota

9 - 12

Těšíme se na Vaši návštěvu.

Zdenka Raczková

KINO STARÉ MĚSTO POD SNĚŽNÍKEM

BŘEZEN 1998

3. úterý	16.00 a 19.30 hod	Vstupné: děti 17,- Kč dospělí 29,- Kč
STARÁ LÁSKA NEREZAVÍ <i>Svatba to byla velkolepá až na rodiče nevěsty... Americká komedie s Bette Midlerovou a Dennisem Farinou.</i>		
6. pátek	9.00 a 13.30 hod	Vstupné: 10,- Kč
ČERVENÁ KARKULKA		
7. sobota	16.00 a 19.30 hod	Vstupné: děti 17,- Kč dospělí 31,- Kč
VRAŽDA V 16.00 <i>Ani sídlo amerického prezidenta nebylo ušetřeno zločinu.</i>		
10. úterý	19.30 hod	Vstupné: dospělí 31,- Kč
KRYCÍ JMÉNO DONNIE BRASCO (126 min) <i>Skutečný příběh tajného agenta, který prožil sedm let inkognito v prostředí americké mafie. Mládeži nepřístupno.</i>		
14. sobota	16.00 a 19.30 hod	Vstupné: děti 19,- Kč dospělí 31,- Kč
THE PEACEMAKER (124 min) <i>Všechny atomové zbraně jsou evidovány... až na jednu. V hlavních rolích George Clooney a Nicole Kidmanová.</i>		
18. středa	9.00 a 11.00 hod	Vstupné: 17,- Kč
ZACHRAŇTE WILLYHO 3 (86 min) <i>Triumfální návrat oblíbené kosatky Willyho a jejího přítele Jesseho.</i>		
21. sobota	16.00 a 19.30 hod	Vstupné: děti 15,- Kč dospělí 29,- Kč
ZDIVOČELÁ ZEMĚ (114 min) <i>Martin Dejar a sedm statečných. Filmová podoba úspěšného televizního seriálu.</i>		
24. úterý	16.00 a 19.30 hod	Vstupné: děti 17,- Kč dospělí 31,- Kč
BEAN (90 min) <i>Mr. Bean v Americe! Nejhorší noční můra všech dob!</i>		
28. sobota	19.30 hod	Vstupné: dospělí 31,- Kč
RELIE (109 min) <i>Hluboko v temném labyrintě čeká cosi nepředstavitelného... Vynikající sci-fi thriller ve stylu filmu Vetřelec. Mládeži nepřístupné.</i>		
31. úterý	16.00 a 19.30 hod	Vstupné: děti 19,- Kč dospělí 31,- Kč
SOPKA (110 min) <i>Katastrofický film USA. Rozběsněný živel v ulicích Los Angeles.</i>		

Ve vstupném je již zahrnuta 1,- Kč na fond kinematografie !!!

Připravujeme: Záře, Zítřek nikdy neumírá, Trainspotting, Není co ztratit, Země policajtů, Vetřelec 3
Připravujeme na květen: Titanic, Knoflíkáři

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA!